

STRESZCZENIE POPULARNONAUKOWE

Ubóstwo energetyczne jest określane jako stan, w którym gospodarstwa domowe doświadczają niewystarczającego poziomu podstawowych usług energetycznych, co wynika z połączenia wysokich wydatków na energię, niskich dochodów gospodarstw domowych, nieefektywnych energetycznie budynków i ich wyposażenia. Identyfikacja gospodarstw ubogich energetycznie jest przy tym trudna, co wynika ze złożoności zjawiska, często ukrytego charakteru, oraz specyfiki krajów, które różnią się klimatem, poziomem rozwoju czy czynnikami kulturowymi. Problem stanowi też dostęp do danych, które muszą równocześnie obejmować tak różne kategorie jak dochody i techniczne charakterystyki budynków. Brak odpowiednich danych powoduje, że ubóstwo energetyczne musi być mierzone pośrednio przy wykorzystaniu wskaźników subiektywnych. W poprzednich badaniach, autorzy wniosku zaproponowali oryginalny sposób identyfikacji ubogich energetycznie gospodarstw, który dobrze określa zasięg problemu w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Sposób ten polega na porównaniu deklarowanych kosztów ponoszonych na energię, z kosztami teoretycznymi, które są obliczone na podstawie modeli uwzględniających charakterystyki demograficzne, geograficzne i techniczne. Inny, popularny sposób identyfikacji gospodarstw ubogich energetycznie bazuje na ankietach, w których respondenci opisują swoją sytuację. Nie jest on jednak precyzyjny i odzwierciedla subiektywne odczucia respondentów. Zresztą sama identyfikacja ubogich energetycznie gospodarstw domowych nie daje pełnej informacji o skali problemu. Deficyt energii może być dramatycznie duży, albo jedynie nieznaczny. Konieczne jest zatem zmierzenie dotkliwości problemu, inaczej mówiąc głębokości ubóstwa energetycznego. Ważne jest również określenie profili tj. charakterystyk społeczno-demograficznych gospodarstw ubogich energetycznie. Bez tego nie można precyzyjnie określić polityk, które miałyby ograniczać zasięg tego problemu. Wskazanie profili gospodarstw zagrożonych ubóstwem energetycznym jest szczególnie istotne w kontekście dyskusji o skutkach pakietu *Fit for 55*, który zakłada ograniczenie emisji gazów w Unii Europejskiej, o co najmniej 55 procent do 2030 roku. Pakiet ten zakłada w szczególności objęcie handlem emisji generowanych przez gospodarstwa domowe, co zwiększy koszty ogrzewania i potencjalnie może przyczynić się do zwiększenia zasięgu ubóstwa.

Przed proponowanym projektem postawiono cztery cele. Pierwszy i drugi, polegają na określeniu profili gospodarstw domowych ubogich energetycznie oraz zmierzeniu głębokości ubóstwa, czyli pokażą jak dotkliwy jest ten problem w różnych krajach. Oba cele będą stanowić rozszerzenie dotychczasowych wyników autorów, co oznacza, że będą bazować na zaproponowanym wcześniej sposobie identyfikacji ubogich energetycznie gospodarstw domowych. Ta część badań będzie się koncentrować na krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

Kolejne dwa cele, będą polegać na ocenie trwałości ubóstwa energetycznego. Cel trzeci będzie się koncentrował na gospodarstwach domowych i będzie bazował na danych mikroekonomicznych. Cel czwarty ma opisywać wpływ cykli koniunkturalnych na powszechność ubóstwa energetycznego w krajach europejskich. Aby zidentyfikować gospodarstwa ubogie energetycznie we wszystkich krajach Unii Europejskiej, proponujemy nowe narzędzie statystyczne. Dzięki niemu, możliwe też będzie określenie trwałości ubóstwa energetycznego w Europie.

Proponowany projekt pozwoli na lepsze zrozumienie problemu ubóstwa energetycznego w krajach europejskich. Poszerzy on istniejące obszary wiedzy w wielu kierunkach. Co jest również istotne, wyniki przeprowadzonych badań będą sugerować rozwiązania między innymi w ramach polityki społecznej i mogą przyczynić się do redukcji ubóstwa energetycznego.